

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 82/2012-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť O., M., zastúpeného advokátom JUDr. S. K., Advokátska kancelária, M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 62/2011 z 19. septembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť O. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2012 doručená sťažnosť O., M. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obo 62/2011 z 19. septembra 2011.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že „V právnej veci žalobcu žalobcu O. c/a JUDr. M. P., K., správca konkurznej podstaty úpadcu S. s.r.o. M., o určenie pravosti pohľadávok 907 500,35 € s prisl. bolo rozhodnuté o zastavení konania krajským súdom v Košiciach uznesením č.k. 15 Cb/70/2001. voči ktorému podal sťažovateľ odvolanie v súlade s par. 205 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku z dôvodu, že rozhodnutie súdu o zastavení konania považujeme za predčasné spočívajúce v nesprávnom právnom posúdení a nedostatočnom skutkovom zistení veci vzhľadom na skutočnosť, že voči správcovi konkurznej podstaty sa vedie konanie o určenie pravosti uplatnenej pohľadávky proti konkurznej podstate vo výške 13 889 107.- Sk, ktorú správca poprel. Správca konkurznej podstaty je povinný postupovať v súlade s § 33 ods. 2) pism. c) zákona o konkurze a vyrovnaní, a to sumy pripadajúce na nároky, ktoré veritelia včas uplatnili, a ktoré správca poprel, neuznal alebo zaradil do iného poradia (§29 ods. 2 ZKV) sa zložia do úschovy na sude a po splnení podmienok sa rozvrhnú novým rozvrhovým konaním. Konkurzný veriteľ si svoju pohľadávku proti konkurznej podstate vo výške 13 889 107,- Sk uplatnil u predchádzajúceho správcu konkurznej podstaty Ing. A. P. a po jej popreli si uplatnil svoje právo žalobou na určenie pravosti pohľadávok. Preto sme toho názoru, že zastavením tohto konania o určenie pravosti pohľadávky proti podstate by došlo k eventuálneho zmareniu postupu pri uspokojovaní nároku a uplatňovaní práv konkurzného veriteľa. Taktiež sme poukázali na skutočnosť, že úpadca nebol k dnešnému dňu vymazaný z obchodného registra a preto nestratil spôsobilosť byť účastníkom konania.“.

Najvyšší súd ako súd odvolací rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Cb 570/2001 z 23. mája 2011 tak, že uznesenie krajského súdu potvrdil napadnutým uznesením sp. zn. 3 Obo 62/2011 z 19. septembra 2011. V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že „predmetom tohto konania je incidenčná žaloba, teda žaloba v súvislosti s popretou pohľadávkou, ktorá bola prihlásená v konkurznom konaní a v súlade s ustanoveniami zákona č. 328/1991 Zb. v platnom znení, uplatnená proti správcovi konkurznej podstaty, ktorý z procesného hľadiska má postavenie účastníka konania. V priebehu konania však došlo k zrušeniu konkurzu a taktiež k zbaveniu funkcie správcu konkurznej podstaty. Týmto došlo aj k zániku procesnej spôsobilosti správcu konkurznej

podstaty byť v postavení účastníka konania. Správca konkurznej podstaty má postavenie účastníka konania práve v súvislosti s konkurzným konaním, po skončení ktorého, jeho procesná spôsobilosť zaniká, preto súd prvého stupňa nepochybil, keď konanie zastavil.“.

Sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že „*postupom Najvyššieho súdu SR sa odňala účastníkovi konania možnosť konať pred súdom*“, a zároveň namieta, že k porušeniu jeho označených práv došlo aj tým, že najvyšší súd nedostatočne odôvodnil napadnuté uznesenie. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu trpí nesprávnym právnym posúdením a nedostatočným skutkovým zistením veci, v dôsledku čoho boli porušené jeho označené práva. Podľa názoru sťažovateľa tým, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k právoplatnému zastaveniu konania o určení pravosti pohľadávky, došlo zároveň aj k zmareniu všetkých práv sťažovateľa pri uspokojovaní nároku a uplatňovaní práv konkurzného veriteľa.

Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie v závere sťažnosti žiadal, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR č.k. 2 Obo 62/2011 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania, ktorú je Najvyšší súd povinný nahradiť na účel jej právneho zástupcu, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd sa predovšetkým musel vysporiadať s nedostatkom petitu sťažnosti sťažovateľa, ktorý v 1. bode petitu sťažnosti žiadal vysloviť porušenie svojich označených práv, pričom neuviedol rozhodnutie, ktorým malo dôjsť k takémuto porušeniu. Ústavný súd vychádzajúc z celkového obsahu sťažnosti, jej príloh, ako aj z bodu 2 petitu sťažnosti (v ktorom sťažovateľ žiada o zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn.

2 Obo 62/2011 z 19. septembra 2011 – k tomu ústavný súd dodáva, že ide o zrejmu písársku chybu v uvádzanej spisovej značke 3 Obo 62/2011, pozn.) nemal pochybnosť o tom, ktorým rozhodnutím malo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa, preto tento nedostatok petitu preklenul aj bez výzvy na odstránenie tohto nedostatku petitu sťažnosti sťažovateľa.

Podstatou sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľa s napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho sp. zn. 3 Obo 62/2011 z 25. augusta 2011, ktorým potvrdil uznesenie krajského súdu sp. zn. 15 Cb 570/2001 z 23. mája 2011. Sťažovateľ v ňom vidí porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo

samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Sťažovateľ odôvodňoval porušenie označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu tým, že *odvolací súd sa nevysporiadal z jeho argumentáciou uvedenou v odvolaní, že správca konkurznej podstaty (žalovaný, pozn.) mal sumy pripadajúce na takéto nároky správcom popreté zložiť do úschovy súdu a po splnení podmienok rozvrhnúť novým rozvrhovým uznesením podľa § 33 ods. 2 písm. c.) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“). Závery uvádzané v napadnutom rozhodnutí sú podľa názoru sťažovateľa neodôvodnené a arbitrárne a odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľ považuje za nedostatočné a nepreskúmateľné.*

Čo sa týka námietky arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd v súlade s ustálenou judikatúrou pripomína, že o arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Z povahy tejto námietky sťažovateľa vyplýva, že táto súvisí s ďalšou jeho námietkou o údajnej nedostatočnosti a nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (napr. III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06).

Taktiež Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) v rámci svojej judikatúry vyslovil, že „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Európsky súd pre ľudské práva v inom rozhodnutí tiež zaujal stanovisko, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (rozsudok ESLP vo veci *Ruiz Torijo c. Španielsko* z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B).

Ústavný súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 209/04 tiež vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.“

Podľa § 103 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci.

Podľa § 107 ods. 1 OSP ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť, alebo či môže v ňom pokračovať.

K námietkam sťažovateľa v týchto súvislostiach ústavný súd uvádza, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne ani za svojvoľné alebo za nepreskúmateľné. Toto odôvodnenie poskytuje dostatočný základ pre jeho výrok. Úvahy najvyššieho súdu sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných noriem procesného práva, ktorých účel a význam nepopierajú. Najvyšší súd konštatuje predovšetkým skutočnosť, že uznesením krajského súdu sp. zn. 1 K 211/2000 z 23. marca 2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť 6. decembra 2010 (v spojení s uznesením najvyššieho súdu 2 Obo 49/2010 z 10. novembra 2010, pozn.), bol konkurz na majetok úpadcu právoplatne zrušený a správca bol právoplatne zbavený funkcie, čím stratil spôsobilosť byť účastníkom konania, čo je v okolnostiach posudzovanej veci neodstrániteľná prekážka konania, preto je odôvodnený a ústavne konformný záver najvyššieho súdu uvedený v napadnutom uznesení o nutnosti zastaviť napadnuté konanie o určenie pravosti pohľadávky, pretože správca konkurznej podstaty ako žalovaný stratil procesnú spôsobilosť byť účastníkom napadnutého konania.

Za týchto okolností tvrdenia sťažovateľa o nevysporiadaní sa s obsahom jeho odvolacích námietok, že správca konkurznej podstaty mal postupovať podľa § 33 ods. 2 písm. c.) zákona o konkurze a vyrovnaní, nemajú vplyv na správnosť záverov najvyššieho súdu uvedených v napadnutom uznesení, na druhej strane podľa názoru ústavného súdu môžu zakladať zodpovednosť správcu konkurznej podstaty za škodu spôsobenú porušením príslušných zákonných povinností.

Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu predchádzalo rozhodnutie krajského súdu o zrušení konkurzu a zbavení funkcie správcu konkurznej podstaty, ktorému zase predchádzalo prejednanie konečnej správy správcu konkurznej podstaty (§ 29 zákona o konkurze a vyrovnaní), kde sťažovateľ mohol a mal vzniesť námietky podľa § 29 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní v súvislosti s povinnosťou správcu podľa § 33 ods. 2 písm. c.) zákona o konkurze a vyrovnaní. Podľa zistení ústavného súdu sťažovateľ toto právo nevyužil (pozri odôvodnenie uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 K 211/2000 z 20. februára 2007). Ďalej po právoplatnosti uznesenia o schválení konečnej správy sťažovateľ mal možnosť ako účastník konkurzného

konania sa odvolať proti rozvrhovému uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 K 211/2000 z 15. októbra 2007, ktoré okrem iného malo riešiť aj otázku jeho nároku, avšak tak neurobil (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 264/2007 z 28. mája 2008). Pokiaľ sťažovateľ nevyužil tieto prostriedky ochrany svojho práva, zbavil sa možnosti namietané skutočnosti relevantným spôsobom namietat' v rámci konania o určenie pravosti pohľadávok. Z uvedeného dôvodu námietky sťažovateľa týkajúce sa nesplnenia povinnosti správcu konkurznej podstaty podľa § 33 ods. 2 písm. c) zákona o konkurze a vyrovnaní v štádiu rozhodovania o zastavení napadnutého konania o pravosti pohľadávky už neboli relevantné.

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane judikoval, že pokiaľ preskúmanie postupu alebo rozhodnutia orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05), je možné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd tak považuje napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu za ústavne akceptovateľné. Ústavný súd nezistil, že by relevancia námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z hľadiska posúdenia možného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru umožnila dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia uvedených práv. Z uvedeného dôvodu sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

V nadväznosti na odmietnutie sťažnosti ústavný súd už o ďalších požiadavkách sťažovateľa nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2012